

## Čís. 5451.

**Rozlišující znaky smlouvy služební a smlouvy o dílo.**

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Rv I 1237/25.)

Dle smlouvy ze dne 3. října 1923 převzal žalobce počínajíc 1. říjnem 1923 samostatné vedení dílny žalovaného, v níž byly prováděny opravy. Dle třetího odstavce smlouvy bylo výslovně umluveno, že žádné ze stran nepřísluší výpověď o b c h o d n í h o p o m ě r u a že jest žalobci vždy volno, býti činným v zájmu třetích osob, nikoliv však v obchodních místnostech žalovaného nebo v jeho dílně. Úplata smluvena pro žalobce 1000 Kč měsíčně. Oznámení bylo učiněno u živnostenského úřadu na jméno žalobcovy. Ježto žalovaný zabránil dne 30. června 1924 žalobci přístup do dílny, domáhal se žalobce dle zákona o obchodních pomocnících mzdy za dobu od 1. července 1924 do 30. září 1924. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

**d ů v o d e c h:**

Dovolatel vytýká právem nesprávné právní posouzení věci, vyvozuje-li odvolací soud ze znění smlouvy, že jde o smlouvu o dílo a nikoliv o smlouvu služební. Pro smluvní poměr stran rozhoduje dle znění §u 1151 obč. zák., zdali šlo o mzdu dle času vyměřenou za práci, či o mzdu úhrnou za hotové již dílo, a zda-li měl žalobce při provádění smluvené práce hospodářskou samostatnost. Pro vymezení pojmu obou smluv jest rozhodným, jak plyne z motivů zákona (str. 206 zprávy justiční komise), zdali jde na jedné straně o trvalý poměr závazkový mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, o práci za řízení a dispoic zaměstnavatelových, s jeho prostředky pracovními, o osobní povinnost pracovní a osobní nárok na práci a závazek ručiti za péči, ale jinak nikoli za zdar nebo nezdar práce, jenž jde na účet zaměstnavatelův, tedy úhrnem o to, zdali jde o osobní hospodářskou závislost zaměstnaného v podniku zaměstnavatelově. To jsou znaky pro smlouvu služební, kdežto při smlouvě o dílo, dle týchž motivů, jde o závazek k výkonu, jeho zdar dle vlastního plánu, vlastními prostředky, s pomocníky nebo substituty, se zárukou nejen za péči, ale za správu za vady díla, s převzetím nebezpečí nezdaru, tedy úhrnem o jednání samostatného podnikatele. Při bližším rozboru sporné smlouvy dojde se však k úsudku, že sjednána byla mzda časová a že jde o nesamostatné pracovní výkony bez převzetí rizika. Ohlášení živnosti a zápis žalobcův u společenstva nese svědčí beze všeho proti služebnímu poměru. Vždyť i samostatný podnikatel může sjednati smlouvu služební a vedle služby provozovati i živnost samostatně, ba dokonce může se jednati o ohlášení na oko. Ze smlouvy samé plyne, že žalobce měl býti toliko správcem dílny, kterou si žalovaný ponechal, a označuje ji ve smlouvě za svůj obchod. Žalobce byl ohlášen k nemocenskému a pensijnímu pojištění samotným žalovaným, takže tento ho sám za svého zřízence považoval. Žalobce měl dále v každém případě přes to, že mu

náleželo technické vedení, žádati o svolení žalovaného k dispozici ohledně vedení závodu. Žalovaný měl nésti náklad provozní i výlohy režijní. Žalobce měl dostávat toliko 1000 Kč měsíční mzdy, zařízení dílny mělo zůstat žalovanému. Při tomto stavu věci je jasno, že žalovaný byl podnikatelem, nikoli žalobce v poměru k žalovanému, že se nejednalo o odměnu za vykonané dílo, nýbrž o časovou mzdu, tedy že jsou zde pojmové znaky smlouvy služební. Že žalobci byla ponechána technická samostatnost vedení dílny, nerozhoduje, neměl-li hospodářské samostatnosti ve zjednané práci a nenesl-li říška jejího výsledku. Proto je bezvýznamno, užily-li strany ve smlouvě slova »obchodní spojení« pro svůj smluvní poměr. O sobě slovo to nic pro spor neznamena, služebního poměru nevylučuje a žalovaný ani nemůže je ve svůj prospěch vykládati, protože sám tohoto označení užil, jak v dovolací odpovědi doznává, a slušelo by je dle §u 915 obč. zák. tedy vyložiti v jeho neprospěch. Rovněž nemá významu, že dle smlouvy bylo žalobci povoleno býti mimo dílnu činným v témž oboru pro sebe. I samostatný podnikatel může vedle své živnosti sjednati smlouvu služební a také § 7 zákona o obchodních pomocnících nevylučuje, aby zaměstnanci nebylo takové povolení samostatného provozování živnosti v témž oboru dáno. Bezvýznamno je i to, že bylo ujednáno bez vypovědi zrušiti poměr smluvní dle libovůle stran. Je otázkou pro sebe, bylo-li pro žalobce toto ujednání platno (na př. §§ 20 a 40 zákona o obch. pom., §§ 1159—1164 obč. zák.), ale pro ráz smlouvy významu to nemá.

#### Čís. 5452.

**Význam doložky v objednacím listu: »při zaplacení protiúčtem«.**

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Rv I 1372/25.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za dodané zboží p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.  
N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

#### D ů v o d y:

Jde o otázku, jaký význam má doložka »při zaplacení protiúčtem«, obsažená v objednacím listu ze dne 22. ledna 1924. Lze souhlasiti s dovoláním, že doložka tato, určující způsob placení, byla míněna jako »výhoda« pro žalovanou a že sluší jí tedy rozuměti tak, že žalobkyně měla se spokojiti s placením ve zboží a že neměla býti oprávněna žádati na žalovaném zaplacení hotovými. Avšak i tuto doložku jako součást smlouvy sluší vykládati podle zvyklosti poctivých styků (§ 914 obč. zák.) a nelze proto přikládati jí význam, že platiti má za všech okolností, najmě i tehdy, když žalovaná, jak netoliko tvrzeno žalobkyní, nýbrž zjištěno odvolacím soudem, placení ve zboží opětne odepřela a když odepření toto bylo bezdůvodné, jak plyne z toho, že žalovaná za sporu zažalovaný dluh zásadně uznala. Opačný výklad přičil by se veškerému právnímu citu a nelze proto za to míti, že by odpovídal vůli stran, obchodníků